

blendle.com

‘Alleen wie slimmer is dan artificiële intelligentie heeft een toekomst’ - De Standaard

Annelien De Greef, foto's Jimmy Kets

11-15 minuten

We zeggen het maar even voor de zekerheid: printen is alleen toegestaan voor persoonlijk gebruik. Het is niet supersympathiek om dit artikel te verspreiden. Sterker nog: het is verboden.

Gelukkig is het heel eenvoudig om anderen een Blendle-linkje te sturen. Delen kan dus altijd!

06-01-2018

vandaag · 7 minuten lezen

Laurent Alexandre frontaal futuroloog

De toekomst die Laurent Alexandre voorspelt, is kil en angstaanjagend. Tegen 2050 is de *rise of the machines* een feit. ‘Europa beseft niet dat er een oorlog woedt. Als het niets doet, zal het verzuipen.’

Annelien De Greef, foto's Jimmy Kets

De Franse Senaat, een jaar geleden. Senatrice Dominique Gillot leidt een debat over de impact van artificiële intelligentie op de Franse maatschappij en economie en kondigt Laurent Alexandre aan. Ze fronst. ‘U bent moeilijk te definiëren. Uroloog, chirurg, alumnus van Sciences Po en de Ecole nationale d’administration, schrijver van succesvolle boeken, columnist en bedrijfsleider. U krijgt 7 minuten.’

Hij neemt er 20. Ze gaan viraal. In een week tijd worden ze een miljoen keer bekeken. Alexandre weet hoe hij de aandacht moet trekken. Hij praat om te schuren. ‘Frankrijk is op het vlak van artificiële intelligentie een derdewereldland. We verliezen onze soevereiniteit.’ Of nog: ‘Europa zou het Zimbabwe van 2080 kunnen worden.’

Volgens het tijdschrift *L'Obs* behoort hij in de Franse lezingenwereld tot de toppers. Hij vraagt tot 12.000 euro voor een avond. De toeschouwers krijgen steevast een schop onder de kont over onze toekomst. Als AI-goeroe of futuroloog – koosnaampjes die hij zelf maar niets vindt – is hij duidelijk: de ontwikkeling van intelligente machines zal een revolutie veroorzaken en de politieke en sociale fundamenten van onze samenleving door elkaar schudden. Wat erger is: we zijn totaal niet op die uitdaging voorbereid.

Op een conferentie in Bordeaux voor een jong publiek begon Alexandre enkele weken geleden als volgt: 'Er is niets in stelling gebracht om jongeren voor te bereiden op de digitale revolutie. Onze elites, die veelal uit technofoben bestaan, hebben onze toekomst de rug toegekeerd. Ik ben 57 en mijn generatie heeft niets begrepen van de digitale wereld. Ze offert jullie generatie op.'

Meteen de beuk erin. Hij doet het ook in zijn indrukwekkende herenhuis aan de rand van het Ter Kamerenbos in Elsene, waar zijn fortuin beschermd blijft tegen de te gretige Franse fiscus. Al jaren woont hij hier met vrouw en drie kinderen. 'Europa wordt

gekoloniseerd', steekt Alexandre van wal. 'Wat is er Europees aan al die internationale technologie-reuzen zoals Google en Baidu? Ze zijn made in the USA of made in China.'

Kunnen we de achterstand nog wegwerken?

'Er is nog wat tijd, er zijn nog geen echt intelligente machines met een bewustzijn, maar we zijn slecht bezig. Een eigen Google maken, heeft geen zin meer. De nieuwe Europese verordening rond de bescherming van gegevens die dit jaar van kracht gaat, zal de Chinezen en de Amerikanen nog meer helpen. Ik zeg niet dat het medische dossier van je opa met alzheimer zonder bescherming op Facebook moet, maar heel wat regeltjes zullen een handicap blijken op de markt van de artificiële intelligentie, die leeft van gegevensverzameling. Zo weet je niet altijd op voorhand welke data nuttig zullen zijn in de toekomst, maar Europese bedrijven moeten wel uitleggen waarom ze welke gegevens bijhouden. Dat kan een nadeel blijken tegenover Chinese bedrijven. Sowieso zijn autoritaire regimes beter gewapend tegen de technologische uitdagingen van de toekomst dan de traditionele democratieën. Europa is altijd welwillend, zacht, vriendelijk. Het heeft er geen idee van dat er een technologische oorlog woedt.'

Terwijl hij toegaf dat de toekomst van Europa digitaal was, bekende Jean-Claude Juncker, de voorzitter van de Europese Commissie, dat hij nog altijd geen smartphone heeft.

'Hoe kan je zoiets over je lippen krijgen op het moment dat China zegt dat het tegen 2035 dé economische, militaire, technologische en industriële wereldmacht zal zijn, met dank aan artificiële intelligentie? De VS doen mee en wij staan erbij en kijken ernaar. We willen een artificiële intelligentie die vriendelijk is en die ook nog eens perfect te controleren valt. Het gevolg: we

zullen verzuipen. De kost zal enorm zijn. Zonder data is er geen artificiële intelligentie mogelijk. En zonder artificiële intelligentie is er geen leger of economie van de 21ste eeuw mogelijk.

Gegevens zijn macht. Om in de toekomst machtig te zijn, heb je politieke wil, gegevens en een sterk leger nodig. De Chinezen en Amerikanen hebben dat. Europa heeft dat niet.'

Is het niet logisch dat we artificiële intelligentie willen vatten?

Waarom zouden we iets op de wereld loslaten dat we niet controleren?

'Artificiële intelligentie zal net zo ondoorzichtig zijn als onze hersenen. Het zou naïef zijn om te denken dat ze te controleren valt. Ze zal bovendien enorm doeltreffend zijn. Wil je iets controleerbaars dat 72 procent garantie geeft dat je doodzieke zoon geneest of een machine die je niet in de hand hebt maar wel 98 procent kans op slagen biedt? Dat worden de dilemma's van de toekomst.'

Big data zijn het voedsel van artificiële intelligentie. Tegelijk roept het vergaren en gebruik van onze gegevens almaar meer vragen en ongerustheid op. U zegt zelf dat we 'de nuttige idioten' van al die grote technologische bedrijven zijn.

'De mensheid zal aartsmoeilijke knopen moeten doorhakken. Bijvoorbeeld: behouden we ons lichaam of verlaten we het?'

'Ja, maar dat is meer een vaststelling dan kritiek. Er is ook weinig aan te doen, we geven onze gegevens vrijwillig af.'

Is dat zo? Weten we altijd wat ermee gebeurt en hoe verregaand de jacht op onze gegevens is?

'Het is paternalistisch om te denken dat mensen het niet begrijpen. Ik denk dat internetgebruikers net heel blij zijn met de situatie zoals ze is. Ze hebben het gevoel dat ze met hun smartphone fantastische dingen beleven. Een foto delen op

Facebook maakt hen gelukkig.'

Geloof u in een tegenbeweging? Veel mensen snakken naar een digitale detox.

'Maak u geen zorgen, dat zal niet lang duren. Een Franse journalist ging de uitdaging aan om een week geen Google te gebruiken. Na drie dagen gaf hij op. Het is zoals beslissen om zonder elektriciteit te leven: onmogelijk.'

Het legertje gefascineerde volgers van Alexandre is groot, maar hij wordt net zo vaak weggezet als een gekke nostradamus. Het hindert hem niet. In een interview zei hij ooit: 'Ik praat over de toekomst, dus per definitie zeg ik meer dwaasheden dan iemand die met de geschiedenis van de middeleeuwen bezig is'. Tegelijk ergert hij zich dood aan politici die niet verder dan de volgende verkiezingen kijken. En hij schuwt de schokkende voorspellingen niet. Zoals in zijn laatste boek, *La guerre des intelligences*. In *Le Figaro* schreef Alexandre recentelijk 'dat in de 21ste eeuw de ongelijkheid niet aangepakt zal worden door fiscaliteit maar door de verbetering van ons brein. De Piketty van de toekomst zal een neurobioloog zijn.' Een knipoog naar Elon Musk, die al binnen twintig jaar microprocessors in onze hersenen ingeplant ziet om ons te wapenen tegen de artificiële intelligentie, 'om te vermijden dat we hun huisdieren worden'. Controversiëler: 'Uit een recente studie blijkt dat 13 procent van de Franse stellen positief staat tegenover het verbeteren van het IQ van zijn kind. In China gaat het om 50 procent.'

'Weet u,' zegt hij in zijn met kunst en kitsch overladen zitkamer, '*on s'en fout de l'intelligence artificielle*. Wat telt, is hoe de menselijke intelligentie uitgedaagd zal worden door de machines.'

Moeten we dan niet weten welke richting de artificiële intelligentie uit gaat?

‘Ja, alleen vergissen we ons voortdurend over het potentieel. Vroeger werd nog gedacht dat een machine nooit een wagen zou kunnen besturen. Daarom is het zo belangrijk dat we onze kinderen wapenen. Wie in september voor het eerst naar school ging, werkt in 2070 nog altijd. Het onderwijs moet belangrijke knopen doorhakken en ik stel vast dat dat niet gebeurt. Scholen zijn vandaag niet in staat om een straatveger Harvard binnen te krijgen.’

Is dat dan nodig?

‘Ja, want wie minder begaafd is, valt straks uit de boot. De maatschappij heeft altijd afwassers, poetsvrouwen en vrachtwagenbestuurders nodig gehad. In de toekomst zal dat werk overgenomen worden door machines die niet 39 uur per week, maar zeven dagen per week werken, zonder ooit te staken. Tegen 2050 zit dat deel van de bevolking zonder werk.’

Omdat het economisch interessanter is?

‘Nee, omdat niemand in staat is om de technologie te stoppen. Een verbod op artificiële intelligentie is wereldwijd onhaalbaar. Je kan het in België of Duitsland invoeren, maar China zal niet volgen. Moeten we de technologische vooruitgang tegenhouden om dat soort banen te beschermen? Nee, we moeten ieders IQ opkrikken. Alleen zo zullen we opgewassen zijn tegen de machines. In 2050 is er alleen maar plaats voor wie slimmer is dan de artificiële intelligentie. We zullen onze hersenen technologisch versterken, zoals Elon Musk voorspelt. Het gevolg is een onstabiele en ongelijke, uiterst complexe en gevaarlijke maatschappij. Het wordt de schok van de 21ste eeuw.’

Wat moet ons onderwijs anders doen?

‘Het is compleet nutteloos om kinderen een stiel aan te leren. De beroepen van vandaag verdwijnen morgen. Het is cruciaal dat we

op de schoolbanken de kritische geest ontwikkelen en inzetten op groepswork en multidisciplinair denken. Ons brein moet plastisch en nieuwsgierig zijn, alles waarin artificiële intelligentie nooit zal uitblinken. Daarom horen in kinderdagverblijven academici te werken met kennis van het kinderbrein. De machines zullen beter rekenen dan wij, beter wagens besturen, beter kanker behandelen dan de beste oncoloog ter wereld. Maar ze zullen niet dezelfde verbanden kunnen leggen als een menselijk brein.'

U hebt het in uw werk ook over eugenetica, een gevoelig onderwerp. U bent ervan overtuigd dat als er vandaag al op Down getest wordt, we straks kinderen zullen uitselecteren op intelligentie. Is er dan niet meer in het leven van de toekomst dan IQ?

'Wil je iets controleerbaars dat 72 procent garantie geeft dat je doodzieke zoon geneest of een machine die je niet in de hand hebt maar wel 98 procent kans op slagen biedt?'

'We hebben geen idee van wat er op ons afkomt. Tegenover die artificiële intelligentie moeten we slimmer zijn. *Être con* is geen optie. We onderschatten de enorme ontreddering die ons binnen tientallen jaren te wachten staat als plots blijkt dat er geen plaats meer is voor minder intelligente mensen. We moeten een oplossing bedenken, en ik zie er maar één: het brein versterken. Anders zullen we met een leger nuttelozen zitten. Het is geen moreel standpunt, maar een pragmatische stelling.'

Kunnen we als maatschappij niet zeggen dat we dat niet willen?

'Natuurlijk, probeer maar. Vernietig de artificiële intelligentie, *bon courage*.'

De toekomst die u schetst, voelt koud en kil. Waarom zouden we in zo'n wereld willen leven?

'Het zal niet kil zijn, eerder fascinerend. De mogelijkheden zijn

gigantisch.'

Het wordt aangenaam leven in een wereld vol intelligente machines?

'Niet beter of slechter, wel anders. De mensheid zal aartsmoeilijke knopen moeten doorhakken. Bijvoorbeeld: behouden we ons lichaam of verlaten we het? Als we kinderen à la carte maken, als algoritmes perfect kunnen voorspellen wat er met ons gebeurt, dan zijn er geen verrassingen meer. Ik hoop toch dat we ons lichaam en het toeval zullen kunnen redden. Maar makkelijk wordt het niet, de snelheid van de veranderingen zal gigantisch zijn.'

'Wagens, ooit een grote vernieuwing, zijn elk jaar verantwoordelijk voor een miljoen doden. We zullen hetzelfde voorhebben met de technologie van morgen. China zet nu al programma's op poten om aan de hand van big data de totale controle over zijn bevolking te krijgen. Een dictatuur gebaseerd op artificiële intelligentie is perfect mogelijk. Als je weet hoe de hersenen van mensen werken, kan je ze haast op maat en op grote schaal manipuleren. Vergis u niet. Ik ben niet optimistisch. De toekomst is om van te duizelen.'